

Asia: VN/26268/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vesihuoltolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Huomiot pykälistä (luonnos laiksi vesihuoltolain muuttamisesta) ja säännöskohtaisista perusteluista (luku 7)

Muuramen kunta pitää vesihuoltolain uudistamista kokonaisuutena tärkeänä, koska vesihuollon toimivuus on yhteiskunnan kannalta elintärkeä palvelu. Esitysluonnoksen mukainen uusi säännös kunnan määräysvallasta ja sen pysyvyydestä joko vesihuollon infrastruktuurin omistamisen tai pitkäaikaiseen hallinnan kautta on perusteltu. Se turvaa yhteiskunnalle kriittisen vesihuollon huoltovarmuutta. Kuntien välisten omistusten siirtojen mahdollistaminen lainsäädännössä on myös perusteltua, koska tällä tavalla mahdollistetaan vesihuollon alueellinen yhteistyö ja sen kehittäminen.

Esitysluonnoksen 4 a §:ssä säädettäisiin viranomaisten valvontatehtävistä. Nykyisellään ympäristönsuojeluviranomainen huolehtii ainoastaan vesihuoltolaitoksen ja hulevesiviemäriverkostoon liittämismuutosten toteuttamisesta. Uudistuksessa pyritään selkeyteen, mutta silti kaikkia tehtäviä ei ole tyhjentävästi luetteloitu. Ympäristönsuojeluviranomaiselle määritellään uusia tehtäviä, joiden työmäärää ja tarvittavaa resurssia ei ole arvioitu. Lakiluonnoksen esityksen mukaisesti vesihuollon huolehtimisen, vesilaitoksen varautumisen ja hulevesien viemäroinnin järjestämisen ja hoitamisen valvonta olisivat kaikki uusia tehtäviä, jotka eivät tällä hetkellä kuulu ympäristönsuojeluviranomaisen toimialaan. Kuten Kuntaliitto eriävässä mielipiteessä ja lausumassaan toteaa, valvontatoimivallan tulee olla tarkkarajainen. Osin tehtävät jäävät esityksessä valvontaviranomaisten kesken epämääräiseksi.

Pykälään 5 a § liittyvä vesilaitosten korjausvelan realisoituminen on Suomessa tällä hetkellä ajankohtainen ja useita vesilaitoksia koskettava asia. Esitetystä lakiluonnoksesta tavoiteltava yhteinen toimintakulttuuri asian suunnitelmalliseksi ratkaisuksi on yhteiskunnan kriisinkestävyyskannalta myönteinen asia. Pykälän 7 asetuksen mukaisen vesilaitoksen toiminta-alueen määrittelyn kriteeristön tulee olla täysin yksiselitteinen. Pykälässä 8 säädettäisiin vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen hyväksymisestä. Kunnan tulee hyväksyä alueellaan toimiville vesihuoltolaitoksille toiminta-

alue tai tehdä päätös, että laitokselle ei ole tarpeen hyväksyä toiminta-aluetta. Muuramen kunta yhtyy Kuntaliiton eriävään mielipiteeseen ja lausumaan, jonka mukaan Kuntaliitto "pitää asiallisesti tarpeettomana ja turhaa hallinnollista taakkaa aiheuttavana valituskelpoisen hallinnollisen päätöksen edellyttämistä tilanteessa, jossa vesihuoltolaitos, sen asiakkaat tai kunta eivät ole pitäneet tarkoituksenmukaisena toiminta-alueen hyväksymistä." Esitysluonnoksen mukaan kunnan tulee tarkistaa vesihuoltolaitoksen toiminta alueen ajantasaisuus tarvittaessa, mutta kuitenkin vähintään 10 vuoden välein. Tämä lisää työmäärää nykyiseen verrattuna. Toisaalta lisäys on toiminta-alueiden ajantasaisuudesta huolehtimisen kannalta hyödyllinen.

Liittämiselvällisyydestä vapauttamista koskeva 11 § ja hulevesiviemäriin liittämiselvällisyydestä vapauttamista koskeva 17 c §: Esitysluonnoksen mukaan vapautushakemuksen käsittelystä voidaan periä maksu. Esitystä voidaan pitää kannatettavana, koska maksu vastaa palvelun tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia. Ehdotuksen 11 §:n osalta liittämiselvällisyydestä vapauttamisen ehtoihin tuodaan lisätarkasteltavaksi vapautuksen myöntämisen merkittävyys yksin tai yhdessä. Käytännössä kuitenkin vesiosuuskuntien alueella vapautuksia ei nykyisellään juurikaan myönnetä. Muuramen kunta pitää hyvänä Kuntaliiton eriävään mielipiteeseen ja lausumaan sisältyvää lakiluonnosta täydentävää pykäläehdotusta, joka mahdollistaisi valvontaviranomaiselle suoriteperusteisen maksun perimisen eräistä valvontatoimenpiteistä.

Esitysluonnoksen vesihuollon häiriötilanteista ilmoittamista koskevan 15 b §:n osalta Muuramen kunta yhtyy Kuntaliiton eriävässä mielipiteessään ja lausumassaan toteamaan. "Lakiluonnoksen 15 b §:ssä ehdotetaan säädettäväksi kunnan terveydensuojeluviranomaiselle ja ympäristöluvan valvojalle velvoite ilmoittaa viipymättä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tietoonsa tulleesta merkittävästä vesihuollon häiriötilanteesta. Kuntaliitto pitää perusteettomana ehdotettua toimintamallia, jossa kunnan terveydensuojeluviranomainen ja joissain tapauksissa ympäristönsuojeluviranomainen toimii viestinviejänä. Lähtökohtana tulee olla, että toiminnanharjoittaja, jonka toimintaa säännöksen kuvaama häiriötilanne koskee, ilmoittaa siitä itse viipymättä toimivaltaisille viranomaisille. Kunnan terveydensuojeluviranomaisella tai ympäristönsuojeluviranomaisella ei ole päivystysvelvoitetta ja tiedon kierrättäminen niiden kautta voi aiheuttaa tarpeetonta viivettä tiedonkulkuun. Lakivalmistelun aikana on esitetty, että tiedon välittäminen on helposti toteutettavissa käytössä oleviin (tai käyttöön tuleviin) tietojärjestelmiin tehtävillä muutoksilla. Mikäli tiedonvälitysvelvoite asetettaisiin kunnan valvontaviranomaisille, voisi myös muiden osapuolten ylläpitämän tietojärjestelmän toimintahäiriön vuoksi muodostua tilanne, jossa kunnan valvontaviranomainen voisi joutua epäilyksi virkavelvollisuuden laiminlyönnistä tehtävässä, jonka tulisi lähtökohtaisesti olla toiminnanharjoittajalla.

Lakiluonnoksessa esitetty tarkennus siihen, ettei julkisesti nähtävillä olevilla toiminta-aluekartoilla näytetä kriittisiä infrastruktuurin kohteita, kuten esimerkiksi vedenottoa ja verkostojen sijaintia, on kannatettava. Myös vesihuollon valmiussuunnitelmiin liittyvien tietojen salaamiseen tehdyt tarkennukset ovat perusteltuja.

Huomiot muista hallituksen esityksen kohdista

-

Muut huomiot

-

Sokka Riitta
Muuramen kunta